TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. gruodžio 20 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Direktyva 2004/38/EB – Savarankiškai dirbančio asmens veiklą nutraukęs asmuo – Savarankiškai dirbančio asmens statuso išlaikymas – Teisė gyventi šalyje – Valstybės narės teisės aktai, pagal kuriuos nedarbo išmoka skiriama tik asmenims, turintiems teisę gyventi šios valstybės narės teritorijoje“

Byloje C-442/16

dėl *Court of Appeal* (Apeliacinis teismas, Airija) 2016 m. liepos 29 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2016 m. rugpjūčio 8 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Florea Gusa

prieš

Minister for Social Protection,

Airiją,

Attorney General

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija)

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J. L. da Cruz Vilaça, Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas A. Tizzano (pranešėjas), teisėjai E. Levits, A. Borg Barthet ir M. Berger,

generalinis advokatas M. Wathelet,

posėdžio sekretorė C. Strömholm, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2017 m. birželio 14 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– F. Gusa, atstovaujamo advokato V. Nahoi, BL M. Flanagan ir BL D. Shortall,

– *Minister for Social Protection*, Airijos ir *Attorney General*, atstovaujamų A. Morrissey, E. Creedon ir E. McKenna, padedamų BL D. Dodd ir SC M. S. Woulfe,

– Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek, J. Pavliš ir J. Vláčil,

* Proceso kalba: anglų.

– Danijos vyriausybės, atstovaujamos J. Nymann-Lindegren, M. N. Lyshøj ir C. Thorning,

– Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos J. Möller,

– Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos D. Colas ir R. Coesme,

– Vengrijos vyriausybės, atstovaujamos M. Z. Fehér ir E. E. Sebestyén,

– Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos S. Brandon, T. Buley ir C. Crane, padedamų baristerio D. Blundell,

– Europos Komisijos, atstovaujamos E. Montaguti ir J. Tomkin,

susipažinęs su 2017 m. liepos 26 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičiančios Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinančios direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, 2004, p. 77; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 46; klaidų ištaisymas OL L 274, 2009, p. 47), 7 ir 14 straipsnių ir 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (OL L 166, 2004, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 72; klaidų ištaisymas OL L 188, 2013, p. 10), iš dalies pakeisto 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 988/2009 (OL L 284, 2009, p. 43) (toliau – Reglamentas Nr. 883/2004), 4 straipsnio išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Florea Gusa ir *Minister for Social Protection* (socialinės apsaugos ministras, Airija), Airijos ir *Attorney General* ginčą dėl atsisakymo skirti F. Gusa nedarbo išmoką.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2004/38

3 Direktyvos 2004/38 3 ir 4 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(3) <…> būtina sisteminti ir persvarstyti esamus Bendrijos instrumentus, atskirai skirtus darbuotojams, savarankiškai dirbantiesiems asmenims ir studentams bei kitiems nedirbantiems asmenims, kad būtų supaprastinta ir sustiprinta visų Sąjungos piliečių laisvo judėjimo ir apsigyvenimo teisė.

(4) Siekiant sutvarkyti padėtį sektorių po sektoriaus, laisvo judėjimo ir gyvenimo šalyje teisei taikyti laipsnišką metodiką ir [Siekiant pakeisti šį sektorinį ir fragmentišką požiūrį į teisę laisvai judėti ir gyventi šalyje bei] lengvinti naudojimąsi šia teise, reikia vieno teisinio akto, skirto iš dalies pakeisti 1968 m. spalio 15 d. Tarybos reglament[ui] (EEB) Nr. 1612/68 dėl laisvo darbuotojų judėjimo

Bendrijoje [(OL L 257, 1968, p. 2; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 1 t., p. 15), iš dalies pakeistam 1992 m. liepos 27 d. Tarybos reglamentu (EEB) Nr. 2434/92 (OL L 245, 1992, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 2 t., p. 69)] ir panaikinti toki[ems] akt[ams]: 1968 m. spalio 15 d. Tarybos direktyv[ai] 68/360/EEB dėl valstybių narių darbuotojų bei jų šeimų judėjimo ir teisės apsigyventi Bendrijoje apribojimų panaikinimo [OL L 257, 1968, p. 13; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 1 t., p. 15], 1973 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyv[ai] 73/148/EEB dėl valstybių narių piliečių judėjimo ir gyvenimo Bendrijoje apribojimų, susijusių su įsisteigimu ir paslaugų teikimu, panaikinimo [OL L 172, 1973, p. 14; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 1 t., p. 167], 1990 m. birželio 28 d. Tarybos direktyv[ai] 90/364/EEB dėl teisės apsigyventi [OL L 180, 1990, p. 26; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 20 sk., 1 t., p. 3], 1990 m. birželio 28 d. Tarybos direktyv[ai] 90/365 dėl pagal darbo sutartį ir savarankiškai dirbančiųjų asmenų, kurie nutraukė savo profesinę veiklą, teisės apsigyventi [OL L 180, 1990, p. 28; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 20 sk., 1 t., p. 5] ir 1993 m. spalio 29 d. Tarybos direktyv[ai] 93/96/EEB dėl studentų teisės apsigyventi [OL L 317, 1993, p. 59; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 2 t., p. 250].“

4 Šios direktyvos 1 straipsnyje nustatyta:

„Ši direktyva nustato:

a) naudojimosi Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių laisvo judėjimo ir gyvenimo valstybių narių teritorijoje teise reikalavimus;

<…>“

5 Šios direktyvos 7 straipsnio „Teisė gyventi šalyje ilgiau kaip tris mėnesius“ 1 ir 3 dalyse numatyta:

„1. Visi Sąjungos piliečiai turi teisę gyventi kitos valstybės narės šalyje [teritorijoje] ilgiau kaip tris mėnesius, jei jie:

a) yra darbuotojai ar savarankiškai dirbantieji [pagal darbo sutartį ar savarankiškai dirbantys asmenys] priimančiojoje valstybėje narėje, arba

b) turi pakankamai išteklių sau ir savo šeimos nariams, kad per savo gyvenimo šalyje laikotarpį netaptų našta priimančiosios valstybės narės socialinės paramos sistemai ir turi visavertį sveikatos draudimą priimančiojoje valstybėje narėje, arba

c) – yra priimti į privačią arba valstybinę instituciją, <…> turėdami pagrindinį studijų kurso baigimo tikslą, įskaitant profesinį rengimą, ir

– turi visavertį sveikatos draudimą priimančiojoje valstybėje narėje ir užtikrina atitinkamą nacionalinę instituciją <…>, kad jie turi pakankamai išteklių sau ir savo šeimos nariams, kad per savo gyvenimo šalyje laikotarpį netaptų našta priimančiosios valstybės narės socialinės paramos sistemai, arba

<…>

3. Taikant šio straipsnio 1 dalies a punktą, Sąjungos pilietis, kuris nebėra darbuotojas ar savarankiškai dirbantysis [pagal darbo sutartį ar savarankiškai dirbantis asmuo], išlaiko darbuotojo ar savarankiškai dirbančiojo [pagal darbo sutartį ar savarankiškai dirbančio asmens] statusą tokiais atvejais:

<…>

b) asmuo yra tinkamai užregistruotas bedarbis ne savo noru po to, kai išdirbo daugiau kaip vien[us] metus, ir yra užregistruotas kaip ieškantis darbo atitinkamame įdarbinimo biure [atitinkamoje užimtumo tarnyboje];

<…>“

6 Tos pačios direktyvos 14 straipsnio „Teisės gyventi šalyje išlaikymas“ 4 dalyje nurodyta:

„<…> nepažeidžiant VI skyriaus nuostatų, išsiuntimo iš šalies priemonė jokiu būdu negali būti taikoma prieš Sąjungos piliečius <…>, jei:

<…>

b) [atitinkami] Sąjungos piliečiai atvyko į priimančiosios valstybės narės teritoriją ieškodami darbo. Tokiu atveju Sąjungos piliečiai <…> negali būti išsiųsti iš šalies, tol, kol jie gali pateikti įrodymus, kad tebeieško darbo ir kad jie turi realių galimybių įsidarbinti.“

Reglamentas Nr. 883/2004

7 Reglamento Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 ir 3 dalyse numatyta:

„1. Šis reglamentas taikomas visiems teisės aktams, kurie apima šias socialinės apsaugos sritis:

<…>

h) bedarbio išmokas;

<…>

3. Šis reglamentas taip pat taikomas specialioms neįmokinėms išmokoms pinigais, numatytoms 70 straipsnyje.“

8 Šio reglamento 4 straipsnyje „Vienodas požiūris“ nustatyta:

„Jeigu šiame reglamente nenumatyta kitaip, asmenims, kuriems taikomas šis reglamentas, pagal bet kurios valstybės narės teisės aktus priklauso tos pačios išmokos ir prievolės, kaip ir tos valstybės piliečiams.“

9 Šio reglamento 70 straipsnis, esantis reglamento III antraštinės dalies 9 skyriuje „Specialios neįmokinės išmokos pinigais“, suformuluotas taip:

„1. Šis straipsnis taikomas specialioms neįmokinėms išmokoms pinigais, mokamoms pagal teisės aktus, kurie dėl jų taikymo srities, tikslų ir (arba) teisių įgijimo sąlygų turi ir 3 straipsnio 1 dalyje nurodytų socialinės apsaugos, ir socialinės paramos teisės aktų savybių.

2. Šiame skyriuje „specialios neįmokinės išmokos pinigais“ – išmokos, kurios:

a) yra skirtos teikti:
   i) papildomą, pakaitinį arba pagalbinį draudimą nuo rizikos, kurią apima 3 straipsnio 1 dalyje nurodytoms [nurodytos] socialinės apsaugos sritys, ir garantuoja atitinkamiems asmenims minimalias pragyvenimo pajamas atsižvelgiant į atitinkamos valstybės narės ekonominę ir socialinę padėtį;

<…>

ir

b) finansuojamos tik iš privalomųjų mokesčių, skirtų padengti bendr[osioms] vieš[osioms] išlaid[oms], o išmokų skyrimo ir skaičiavimo sąlygos nepriklauso nuo išmokos gavėjo įmokų. <…>

ir

c) yra išvardytos X priede.

<…>

4. 2 dalyje nurodytos išmokos mokamos tik toje valstybėje narėje, kurioje atitinkami asmenys gyvena, pagal jos teisės aktus. <…>“

10 To paties reglamento X priede, kuriame išvardytos šio reglamento 70 straipsnio 2 dalyje nurodytos specialios neįmokinės išmokos pinigais, yra su Airija susijęs skirsnis „Pašalpa ieškantiems darbo asmenims (2005 m. Konsoliduoto socialinės gerovės akto 3 dalies 2 skyrius)“.

Airijos teisė

11 *Social Welfare Consolidation Act 2005 (as amended)* (iš dalies pakeistas 2005 m. Konsoliduotas socialinės gerovės aktas, toliau – 2005 m. aktas) 139 straipsnyje, be kitų socialinės paramos išmokų, numatyta nedarbo išmoka.

12 Pagal šio akto 141 straipsnio 1 ir 9 dalis ši išmoka skiriama, jei suinteresuotasis asmuo atitinka lėšų kriterijų ir prašymo skirti išmoką pateikimo dieną nuolat gyvena Airijoje.

13 Šio akto 246 straipsnio 5 dalyje numatyta:

„<…> Asmuo, neturintis teisės gyventi Airijoje, pagal šį aktą nelaikomas nuolat gyvenančiu šioje valstybėje.“

14 To paties akto 246 straipsnio 6 dalyje išvardyti asmenys, laikomi turinčiais teisę gyventi Airijoje pagal šio straipsnio 5 dalį. Tarp jų yra Airijos piliečiai ir asmenys, turintys teisę atvykti į šią valstybę narę ir joje gyventi pagal *European Communities (Free Movement of Persons) (No. 2) Regulations 2006* (2006 m. Nutarimas Nr. 2 dėl Europos Bendrijų (laisvas asmenų judėjimas), toliau – 2006 m. nutarimas), kuriuo į Airijos teisę perkelta Direktyva 2004/38.

15 2006 m. nutarimo 6 straipsnio 2 dalyje numatyta:

„a) Atsižvelgiant į 20 straipsnį, Sąjungos pilietis gali valstybės narės teritorijoje gyventi ilgiau nei tris mėnesius, jeigu:
i) jis yra toje valstybėje pagal darbo sutartį ar savarankiškai dirbantis asmuo;

<…>

c) Atsižvelgiant į 20 straipsnį, asmuo, kuriam taikomas a punkto i papunktis, gali likti valstybėje nebevykdydamas šiame papunktyje minėtos veiklos, jeigu:

<…>

ii) yra tinkamai užregistruotas bedarbis ne savo noru po to, kai išdirbo daugiau kaip vienus metus, ir yra užregistruotas kaip ieškantis darbo *Department of Social and Family Affairs* (Socialinių ir šeimos reikalų ministerija) ir FÁS (*Foras Áiseanna Saothair* (Mokymo ir užimtumo įstaiga, Airija)) kompetentingoje tarnyboje.

<…>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

16 Rumunijos pilietis F. Gusa 2007 m. spalio mėn. atvyko į Airiją. Pirmaisiais F. Gusa gyvenimo šioje valstybėje narėje metais jį išlaikė taip pat joje gyvenantys jo pilnamečiai vaikai. Nuo 2008 m. spalio mėn. iki 2012 m. spalio mėn. jis savarankiškai dirbo tinkuotoju ir šiuo pagrindu šioje valstybėje narėje mokėjo mokesčius, nuo pajamų priklausančias socialinio draudimo įmokas ir kitus nuo pajamų mokėtinus mokesčius.

17 2012 m. spalio mėn. jis nutraukė šią veiklą, nes prasidėjus ekonomikos nuosmukiui nebebuvo darbo, ir užsiregistravo Airijos kompetentingose institucijose kaip darbo ieškantis asmuo. Taigi jis nebegavo jokių pajamų, nes jo vaikai išvyko iš Airijos ir neberėmė jo finansiškai.

18 2012 m. lapkričio mėn. jis pateikė prašymą skirti nedarbo išmoką pagal 2005 m. aktą.

19 Vis dėlto šis prašymas 2012 m. lapkričio 22 d. sprendimu buvo atmestas, motyvuojant tuo, kad F. Gusa neįrodė, jog tą dieną dar turėjo teisę gyventi Airijoje. Nutraukęs savo, kaip savarankiškai dirbančio tinkuotojo, veiklą F. Gusa nebeatitiko šios teisės suteikimo sąlygų, numatytų 2006 m. nutarimo 6 straipsnio 2 dalyje, kuria į Airijos teisę perkeliamas Direktyvos 2004/38 7 straipsnis.

20 Dėl šio sprendimo F. Gusa pateikė administracinį skundą, o kai skundas buvo atmestas, pareiškė ieškinį *High Court* (Aukštasis teismas, Airija); jame tvirtino, kad, nors nutraukė veiklą kaip savarankiškai dirbantis asmuo, išsaugojo savarankiškai dirbančio asmens statusą ir teisę gyventi Airijoje pagal Direktyvos 2004/38 7 straipsnį. 2013 m. spalio 17 d. sprendimu *High Court* (Aukštasis teismas) atmetė ieškinį. Dėl šio sprendimo F. Gusa pateikė apeliacinį skundą *Supreme Court* (Aukščiausiasis Teismas, Airija); šis teismas perdavė apeliacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.

21 Visų pirma šis teismas pažymi, kad F. Gusa neteigia turintis pakankamai išteklių, kad galėtų pragyventi, ir visavertį sveikatos draudimą, todėl netvirtina turintis teisę gyventi Airijoje pagal Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punktą. Jis taip pat neteigia, kad 2012 m. lapkričio mėn. įgijo teisę nuolat gyventi šioje valstybėje narėje.

22 Vis dėlto šiam teismui pirmiausia kyla klausimas, ar F. Gusa laikytinas išlaikiusiu savarankiškai dirbančio asmens statusą pagal šios direktyvos 7 straipsnio 3 dalies b punktą arba kitą Sąjungos teisės nuostatą, nors ir nutraukė veiklą kaip savarankiškai dirbantis tinkuotojas, ir ar dėl to jis vis dar turi teisę gyventi Airijoje pagal šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalies a punktą. Konkrečiai kalbant, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar minėtas 7 straipsnio 3 dalies b punktas apima tik asmenis, tapusius bedarbiais ne savo noru po to, kai išdirbo pagal darbo sutartį daugiau kaip vienus metus, ar ši nuostata taikoma ir asmenims, esantiems panašioje situacijoje po to, kai tą laikotarpį dirbo savarankiškai.

23 Tuo atveju, jei F. Gusa būtų laikomas praradusiu savarankiškai dirbančio asmens statusą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar jam vis tiek turi būti suteikta teisė gyventi Airijoje pagal kitą Sąjungos teisės nuostatą, nors jis neturi nei pakankamai išteklių, nei visaverčio sveikatos draudimo.

24 Galiausiai, jei į pastarąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, šis teismas klausia, ar atsisakymas skirti F. Gusa 2005 m. akte numatytą nedarbo išmoką, motyvuojant tuo, kad jis neįrodė turintis teisę gyventi šalyje, pažeidžia Sąjungos teisę, konkrečiai Reglamento Nr. 883/2004 4 straipsnį, nes ši išmoka yra „speciali neįmokinė išmoka pinigais“, kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 883/2004 70 straipsnį.

25 Šiomis aplinkybėmis *Court of Appeal* (Apeliacinis teismas, Airija) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Sąjungos pilietis, kuris: i) yra kitos valstybės narės pilietis; ii) teisėtai gyveno ir kaip savarankiškai dirbantis asmuo vykdė ekonominę veiklą priimančiojoje valstybėje narėje apie ketverius metus; iii) liovėsi dirbti arba nutraukė ekonominę veiklą nesant darbo; ir iv) užsiregistravo kaip darbo ieškantis asmuo atitinkamoje užimtumo tarnyboje, išlaiko savarankiškai dirbančio asmens statusą pagal Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies a punktą, 7 straipsnio 3 dalies b punktą arba kokias nors kitas nuostatas?

2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, ar jis išsaugo teisę gyventi priimančiojoje valstybėje narėje, nors neatitinka Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b arba c punkte nustatytų kriterijų, o gal jam suteikiama apsauga nuo išsiuntimo tik pagal šios direktyvos 14 straipsnio 4 dalies b punktą?

3. Jeigu į antrąjį klausimą būtų atsakyta neigiamai, ar atsisakymas tokiam asmeniui skirti nedarbo išmoką, laikomą specialia neįmokine išmoka [pinigais], kaip ji suprantama pagal Reglamento Nr. 883/2004 70 straipsnį, dėl to, kad jam nebuvo suteikta teisės gyventi priimančiojoje valstybėje narėje, suderinamas su Sąjungos teise, pirmiausia su Reglamento Nr. 883/2004 4 straipsniu?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

26 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 3 dalies b punktas turi būti aiškinamas taip, kad valstybės narės pilietis, kuris maždaug ketverius metus teisėtai gyveno ir kaip savarankiškai dirbantis asmuo vykdė veiklą kitoje valstybėje narėje, bet nutraukė šią veiklą dėl darbo nebuvimo, kurį lėmė nuo jo nepriklausančios priežastys, ir užsiregistravo kaip darbo ieškantis asmuo tos valstybės narės kompetentingoje užimtumo tarnyboje, išsaugo savarankiškai dirbančio asmens statusą pagal šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalies a punktą.

27 Pagal Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies a punktą teisę gyventi priimančiojoje valstybėje narėje ilgiau kaip tris mėnesius turi visi Sąjungos piliečiai, jei jie yra pagal darbo sutartį ar savarankiškai dirbantys asmenys toje valstybėje narėje. Šios direktyvos 7 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad, taikant šio straipsnio 1 dalies a punktą, Sąjungos pilietis, kuris nebėra pagal darbo sutartį ar savarankiškai dirbantis asmuo, keturiais atvejais vis dėlto išlaiko pagal darbo sutartį ar savarankiškai dirbančio asmens statusą.

28 Vienas iš tokių atvejų, nurodytas minėto 7 straipsnio 3 dalies b punkte, yra situacija, kai atitinkamas Sąjungos pilietis „yra tinkamai užregistruotas bedarbis ne savo noru po to, kai išdirbo daugiau kaip vienus metus, ir yra užregistruotas kaip ieškantis darbo atitinkamoje užimtumo tarnyboje“.

29 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad nagrinėjamu atveju neginčijama, jog F. Gusa užsiregistravo kaip darbo ieškantis asmuo kompetentingoje užimtumo tarnyboje, kaip tai suprantama pagal minėtą b punktą. Vis dėlto šis teismas iš esmės nurodo, kad, remiantis minėto b punkto tekstu, būtų galima daryti išvadą, jog jis taikomas tik asmenims, kurie yra

tinkamai užregistruoti bedarbiai ne savo noru po to, kai išdirbo daugiau kaip vienus metus, išskyrus asmenis, kurie, kaip F. Gusa, tokioje situacijoje atsidūrė po to, kai tą laikotarpį vykdė veiklą kaip savarankiškai dirbantys asmenys.

30 Vis dėlto toks aiškinimas, remiantis šios nuostatos tekstu, nėra akivaizdus.

31 Konkrečiai kalbant, frazė „bedarbis ne savo noru“, priešingai, nei tvirtina atsakovai pagrindinėje byloje ir Jungtinės Karalystės vyriausybė, atsižvelgiant į jos kontekstą gali reikšti tiek situaciją, kai asmuo nevykdo veiklos dėl to, kad ne savo noru prarado darbą pagal darbo sutartį (be kita ko, dėl to, kad buvo atleistas iš darbo), tiek – plačiau – situaciją, kai profesinė veikla, vykdoma pagal darbo sutartį ar savarankiškai, nutrūksta dėl darbo nebuvimo, kurį lemia nuo atitinkamo asmens nepriklausančios priežastys, pavyzdžiui, ekonominė recesija.

32 Be to, žodžiai „po to, kai išdirbo“, kurie vartojami Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 3 dalies b punkto versijose ir anglų („after having been employed“), ir prancūzų („après avoir été employé“) kalbomis ir kurių, kaip pažymi atsakovai pagrindinėje byloje, nebuvo Europos Komisijos pateiktuose pradiniame ir iš dalies pakeistame direktyvos pasiūlymuose (Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje (OL C 270 E, 2001, p. 150), ir iš dalies pakeistas Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje **(COM (2003) 199 *final*)), gali būti suprantami kaip reiškiantys, kad asmuo anksčiau dirbo pagal darbo sutartį**.

33 Vis dėlto, kaip iš esmės savo išvados 48 ir 49 punktuose pažymėjo generalinis advokatas, kitos šios nuostatos kalbinės versijos, kuriose vartojamos neutralesnės formuluotės, nepatvirtina tokio aiškinimo. Konkrečiai kalbant, versijoje graikų kalba vartojami žodžiai „επαγγελματική δραστηριότητα“, reiškiantys „profesinę veiklą“, versijoje italų kalba vartojami žodžiai „aver esercitato un’attività“, reiškiantys veiklos vykdymą, o versijoje latvių kalba vartojami žodžiai „ir bijis (-usi) nodarbināts (-a)“, bendrai reiškiantys asmenis, kurie „dirbo“.

34 Pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją vienoje iš Sąjungos teisės nuostatos kalbinių versijoje vartojama formuluotė negali būti vienintelis šios nuostatos aiškinimo pagrindas ar įgyti prioriteto prieš kitas kalbines versijas. Sąjungos teisės nuostatos turi būti aiškinamos ir taikomos vienodai, atsižvelgiant į visomis Sąjungos kalbomis parengtas versijas. Esant įvairių kalbinių versijų neatitikimų, nagrinėjama nuostata turi būti aiškinama atsižvelgiant į teisės akto, kurio dalis ji yra, bendrą struktūrą ir tikslą (2016 m. kovo 1 d. Sprendimo *Alo ir Osso*, C-443/14 ir C-444/14, EU:C:2016:127, 27 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

35 Dėl Direktyvos 2004/38 bendros struktūros pažymėtina, kad, kaip numatyta jos 1 straipsnyje, šioje direktyvoje nustatytos, be kita ko, naudojimosi Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių laisvo judėjimo ir gyvenimo valstybių narių teritorijoje teise sąlygos.

36 Šiuo tikslu šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalyje atskiriama, be kita ko, ekonomiškai aktyvių piliečių ir ekonomiškai neaktyvių piliečių bei studentų padėtis. Tačiau šioje nuostatoje, kiek tai susiję su minėta pirmąja piliečių kategorija, nedaroma skirtumo tarp tų, kurie priimančiojoje valstybėje narėje dirba pagal darbo sutartį, ir tų, kurie joje dirba savarankiškai.

37 Taigi, kaip nurodyta šio sprendimo 27 punkte, pagal Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies a punktą teisė gyventi šalyje suteikiama visiems Sąjungos piliečiams, kurie yra „pagal darbo sutartį ar savarankiškai dirbantys asmenys“. Tuo pačiu aspektu šios direktyvos 7 straipsnio 3 dalies pirmame sakinyje minimi Sąjungos piliečiai, kurie, nors ir nebėra „pagal darbo sutartį ar savarankiškai dirbantys asmenys“, taikant pirma minėtą nuostatą išlaiko „pagal darbo sutartį ar savarankiškai dirbančio asmens“ statusą.

38 Kadangi, kaip matyti iš šio sprendimo 30–34 punktų, remiantis minėto 7 straipsnio 3 dalies b punkto tekstu negalima daryti išvados, kad šis punktas apima tik asmenų, nutraukusių darbą pagal darbo sutartį, o ne asmenų, nutraukusių veiklą kaip savarankiškai dirbantys asmenys, situaciją, atsižvelgiant į Direktyvos 2004/38 bendrą struktūrą ir į minėtos nuostatos pirmą sakinį bei šios direktyvos 7 straipsnio 3 dalies a punktą, minėtas b punktas turi būti suprantamas kaip taikomas šioms abiem asmenų kategorijoms.

39 Šį aiškinimą patvirtina šia direktyva, konkrečiai jos 7 straipsnio 3 dalies b punktu, siekiamų tikslų analizė.

40 Pirma, iš Direktyvos 2004/38 3 ir 4 konstatuojamųjų dalių matyti, kad jos tikslas – siekiant supaprastinti ir sustiprinti Sąjungos piliečių pagrindinę ir asmeninę teisę laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje ir palengvinti naudojimąsi šia teise – atsisakyti sektorinio ir fragmentiško požiūrio taikymo, būdingo iki šios direktyvos galiojusiems Sąjungos teisės aktams, atskirai susijusiems, be kita ko, su pagal darbo sutartį dirbančiais asmenimis ir savarankiškai dirbančiais asmenimis, parengiant vieną teisės aktą, kuris susistemina ir pertvarko tuos aktus (šiuo klausimu žr. 2014 m. birželio 19 d. Sprendimo *Saint Prix*, C-507/12, EU:C:2014:2007, 25 punktą).

41 Šios direktyvos 7 straipsnio 3 dalies b punkto aiškinimas taip, kad jis taikomas tik asmenims, dirbusiems pagal darbo sutartį daugiau kaip vienus metus, bet netaikomas tiems, kurie tą laikotarpį vykdė veiklą kaip savarankiškai dirbantys asmenys, prieštarautų šiam tikslui.

42 Antra, taip aiškinant atsirastų nepateisinamas skirtingas požiūris į šių dviejų kategorijų asmenis, atsižvelgiant į šia nuostata siekiamą tikslą apsaugoti asmenų, nutraukusių profesinę veiklą dėl darbo nebuvimo, kurį lėmė nuo jų nepriklausančios aplinkybės, teisę gyventi šalyje išlaikant darbuotojo statusą.

43 Iš tiesų, kaip ir pagal darbo sutartį dirbantis asmuo, kuris gali prarasti darbą ne savo noru, be kita ko, dėl atleidimo iš darbo, taip ir savarankiškai dirbantis asmuo gali būti priverstas nutraukti veiklą. Šis asmuo gali tapti pažeidžiamas, taigi jo situacija gali būti panaši į atleisto pagal darbo sutartį dirbančio asmens situaciją. Tokiomis aplinkybėmis būtų nepateisinama nesuteikti tokiam asmeniui tos pačios apsaugos, kokia naudojasi veiklą nutraukęs pagal darbo sutartį dirbantis asmuo, kiek tai susiję su teisės gyventi šalyje išlaikymu.

44 Toks skirtingas požiūris nepateisinamas ir dėl to, kad asmuo, daugiau kaip vienus metus vykdęs veiklą kaip savarankiškai dirbantis asmuo priimančiojoje valstybėje narėje ir prisidėjęs prie šios valstybės narės socialinės ir mokesčių sistemos mokėdamas mokesčius ir kitas rinkliavas nuo savo pajamų, vertinamas taip pat kaip asmuo, pirmą kartą ieškantis darbo toje valstybėje narėje, niekada joje nevykdęs ekonominės veiklos ir niekada nemokėjęs mokesčių ir įmokų į šią sistemą.

45 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad asmuo, kuris daugiau kaip vienus metus vykdė veiklą kaip savarankiškai dirbantis asmuo ir ją nutraukė dėl darbo nebuvimo, kurį lėmė nuo jo nepriklausančios priežastys, gali naudotis pagal Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 3 dalies b punktą suteikiama apsauga kaip ir asmuo, ne savo noru praradęs darbą pagal darbo sutartį po to, kai išdirbo tokį patį laikotarpį. Kaip numatyta šioje nuostatoje, veiklos nutraukimas turi būti tinkamai konstatuotas.

46 Taigi į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 3 dalies b punktas turi būti aiškinamas taip, kad valstybės narės pilietis, kuris maždaug ketverius metus teisėtai gyveno ir kaip savarankiškai dirbantis asmuo vykdė veiklą kitoje valstybėje narėje, bet nutraukė šią veiklą dėl tinkamai konstatuoto darbo nebuvimo, kurį lėmė nuo jo nepriklausančios priežastys, ir užsiregistravo kaip darbo ieškantis asmuo tos valstybės narės kompetentingoje užimtumo tarnyboje, išsaugo savarankiškai dirbančio asmens statusą pagal šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalies a punktą.

Dėl antrojo ir trečiojo klausimų

47 Atsižvelgiant į atsakymą į pirmąjį klausimą, į antrąjį ir trečiąjį klausimus atsakyti nereikia.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

48 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičiančios Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinančios direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB, 7 straipsnio 3 dalies b punktas turi būti aiškinamas taip, kad valstybės narės pilietis, kuris maždaug ketverius metus teisėtai gyveno ir kaip savarankiškai dirbantis asmuo vykdė veiklą kitoje valstybėje narėje, bet nutraukė šią veiklą dėl tinkamai konstatuoto darbo nebuvimo, kurį lėmė nuo jo nepriklausančios priežastys, ir užsiregistravo kaip darbo ieškantis asmuo tos valstybės narės kompetentingoje užimtumo tarnyboje, išsaugo savarankiškai dirbančio asmens statusą pagal šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalies a punktą.

Parašai.